

06/2017

ELÄKETURVAKESKUKSEN RAPORTTEJA

TIIVISTELMÄ

Mika Vidlund

Flexible retirement – a model for the future?

Lessons from Sweden, Norway and Finland

Elinajanodotteen piteneminen on saanut eri maiden hallitukset nostamaan eläkeikää eläkejärjestelmien taloudellisen kestävyuden parantamiseksi. Samanaikaisesti eläkeuudistusten nykyinen suuntaus näyttää nojaavan kohti joustavia eläkeikäratkaisuja, jotka avaavat myös uusia mahdollisuuksia yhdistää työtä ja eläkettä yksilön omista lähtökohdista käsin.

Suomessa vuonna 2017 voimaan tullut osittainen varhennettu vanhuuseläke tuo uudenlaista joustoa vanhuuseläkeikää lähestyville. Vastaavanlainen vanhuuseläkelaji on jo aikaisemmin otettu käyttöön Ruotsissa ja Norjassa. Euroopan elin- ja työolojen kehittämissäatiö Eurofoundin selvityksen mukaan Ruotsi, Norja ja Suomi ovat joustavan eläkeikämallin edelläkävijöitä ja askeleen edellä muita Euroopan maita (Dubois ym. 2016).

Tässä raportissa tarkastellaan vanhuuseläkkeelle siirtymisen muutosta Ruotsissa, Norjassa ja Suomessa viimeaikaisten eläkeuudistusten jälkeen. Erityisesti tarkastellaan sitä, miten joustava eläkeikä on vaikuttanut yhdessä osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen kanssa ihmisten käyttäytymiseen ja missä iässä eläke otetaan. Kaikki kolme pohjoismaata ovat uudistaneet järjestelmiään siten, että ne kannustaisivat työskentelemään nykyistä pidempään ja lykkäämään eläkkeelle siirtymistä.

Vertailu osoittaa, että joustavat eläkeratkaisut ovat pääperiaatteiltaan pitkälti toistensa kaltaisia. Uusi varhennettu vanhuuseläke ei aseta rajoituksia työnteolle ja eläkkeen rinnalla tehdystä työstä karttuu uutta eläkettä normaalisti. Ruotsissa ja Norjassa varhennettu vanhuuseläke onkin usein otettu työskentelyn rinnalle. Molemmissa naapurimaissa eläkkeen osittamisessa on Suomen malliin verrattuna tarjolla useampia vaihtoehtoja ja halutessaan myös koko kertyneen eläkkeen voi ottaa varhennettuna.

Maiden vertailussa huomio kiinnittyy erityisesti Norjaan, missä yhä useammat ovat päättäneet yhdistää eläkkeen ja työn. Suuri osa norjalaismiehistä varhentaa eläkettä heti kun se on mahdollista eli alimmassa eläkeiässä. Ruotsissa varhennetulle vanhuuseläkkeelle siirtyminen on selvästi maltillisempaa.

Sekä Norjassa että Ruotsissa ihmiset ottavat osittaisen eläkkeen sijasta täyden varhennuseläkkeen. Molemmissa maissa yhdeksän kymmenestä ottaa varhennetun vanhuuseläkkeen täytenä maksuun.

Suomen osalta on vielä liian aikaista arvioida osittaisen vanhuuseläkkeen suosiota ja sen vaikutusta työuriin. Ensimmäisen puolen vuoden tilastotietojen perusteella näyttää siltä, että kyseessä on suosituimpi eläkelaji kuin tätä edeltävä osa-aikaeläke, ja miehet hakeutuvat osittaiselle eläkkeelle useammin kuin naiset. Samalla kuitenkin halukkuus jatkaa työssä eläkkeen rinnalla näyttää olevan kasvussa. Tämä toivottavasti myös toteutuu, sillä näkökulman laajentaminen joustavan eläkeiän vaikutuksesta eläkkeelle siirtymiseen osoittaa, että Suomessa vanhuuseläkkeelle siirrytään enimmäkseen alimmassa vanhuuseläkeiässä ja selvästi vertailumaita aikaisemmin.

Kokemukset Norjasta ja Ruotsista osoittavat, että varhennettu vanhuuseläke on houkutteleva, mutta se ei tarkoita sitä, että ihmiset haluavat lopettaa työnteon ja siirtyä pelkästään eläkkeelle heti saavutettuaan alimman eläkeiän. Aika näyttää, miten työn ja eläkkeen yhdistäminen sekä tavoite työurien pidentymisestä lopulta toteutuvat. Nykyiset mallit joka tapauksessa kannustavat työssä jatkamiseen ja antavat mahdollisuuden lykätä varsinaista eläkkeelle siirtymistä aiempaa joustavammin.

Lähde

Dubois, H. & Runceanu, G. & Anderson, R. (2016) Extending working lives through flexible retirement schemes: Partial retirement. Eurofound, European Foundation for the Improvement of Living and Working Conditions. Luxembourg. https://www.eurofound.europa.eu/sites/default/files/ef_publication/field_ef_document/ef1629en.pdf

Aineistotilaukset:

www.etk.fi > Julkaisut > Raportteja > Flexible retirement – a model for the future? Lessons from Sweden, Norway and Finland
tai aineistotilaukset@etk.fi

ISBN 978-951-691-276-2 (PDF)
ISSN 1798-7490 (verkkajulkaisu)

Eläketurvakeskus
PENSIONSSKYDDSCENTRALEN

Eläketurvakeskus
00065 ELÄKETURVAKESKUS
Puhelin 029 411 20
Faksi 09 148 1172

Pensionsskyddscentralen
00065 PENSIONSSKYDDSCENTRALEN
Telefon 029 411 20
Fax 09 148 1172

Finnish Centre for Pensions
FI-00065 Eläketurvakeskus Finland
Phone +358 29 411 20
Fax +358 9 148 1172

www.etk.fi
> julkaisut